

SEX MED STENALDERGENER

MENINGEN MED LIVET

De færreste af os spekulerer formentlig midt i sexakten over livets mening. Ikke desto mindre er det fra en biologisk synsvinkel netop den, vi er ved at realisere: Vores opgave er at være her længe nok til at give livet videre, at forlænge menneskeslægten endnu en generation.

Hver for sig har mange af os nok helt andre grunde til at dyrke sex, men vi begynder med biologien, med sex som en nødvendighed for at mennesket fortsat er en del af livet på jorden. Vi forplanter os som andre pattedyr, ved at en han og en hun har sex sammen. Biologer kalder det kønnet formering, og resultatet er et helt unikt individ, der har halvdelen af sine arveanlæg fra faren og halvdelen fra moren.

Ifølge Charles Darwin har denne mekanisme gennem alle de år, hvor der har været liv på jorden, sørget for at vælge de individer ud, der havde de bedste muligheder for at overleve i et bestemt miljø. De har været de sundeste og de stærkeste, måske også de klogeste. De øvrige faldt fra i en tidlig alder, døde af sult, sygdom, kulde, naturkatastrofer eller vold. Vi, der lever nu, kan altså betragte os selv som toppen af evolutionens kransekage – indtil videre.

Hvis vi havde benyttet os af ukønnet formering – delt os selv midt over som amøber eller sat udløbere som jordbærplanter – havde der ikke været behov for to køn og heller ikke for sex. Mange vil – i hvert fald af og til – mene, at tilværelsen havde været betydeligt nemmere på denne måde. Men nok også mere kedelig.

Ens elskede afkom ville ikke have arveanlæg fra andre end en selv, så medmindre der opstod mutationer, ville børn kun have en forælder, som de til gengæld lignede på en prik. Til gengæld havde vi været en langt mere sårbar art: En slem omgang influenza ville kunne udrydde en hel gruppe af genetisk identiske individer, en såkaldt klon, hvis dens immunsystem ikke kunne slå virusset ud.

Men uden manden og kvinden, uden to vidt forskellige køn, ville Shakespeare aldrig have skrevet teenagedramaet om Romeo og Julie, og det er ikke til at sige, hvad Celine Dion eller operasangeren Maria Callas ville synge om. Menneskelig skønhed ville ikke være defineret, og skønhedskonkurrencer ikke findes. På bilmesser ville der ikke sidde unge damer og pynte på kølerhjelmene – **der er bestemt meget at takke sex for.**

BIOLOGI VERSUS KULTUR

Sex handler biologisk set om at fordele vores arveanlæg til så mange nye individer som muligt. Det betyder, at vi skal få så mange børn, som vi kan. Desuden skal ungerne være sunde og stærke for at kunne overleve – i hvert fald længe nok til selv at få børn. Så arveanlæggene skal være gode.

Vores egne kan vi ikke ændre, men vi kan gøre os umage for at finde den bedst mulige partner.

Mænd og kvinder har vidt forskellige betingelser, når det gælder forplantning. Mænd danner sædceller hele livet, så de kan tillade sig at dele rundhåndet ud af dem uden større anstrengelser.

Kvinder har kun de æg, de er født med. Graviditet, fødsel og amning tager år og er en stor – somme tider livsfarlig – fysisk belastning på kvindens krop. I denne periode har hun ikke ægløsning og kan altså ikke blive gravid igen, så 20 til 25 svangerskaber vil være det maksimale, hun kan nå at gennemføre. Men **genetisk set har kvinderne fat i den lange ende; de er altid sikre på, at deres unger er deres. Mænd kan kun håbe.**

Betyder forskellene noget for vores seksuelle adfærd? Ja, i hvert fald ifølge den såkaldte evolutionspsykologi, der hævder, at det biologiske miljø, vi har levet i gennem årtusinder, har påvirket ikke bare vores fysiske udvikling, men også vores tanker, følelser og valg.

På forplantningsscenen betyder det, at mænd har to mulige strategier. Den ene er at have sex med så mange kvinder som muligt – så kommer der mange unger, og det øger muligheden for, at nogle overlever og bærer mandens gener videre. Forældreskabet slipper de dog nemt om ved, da de som regel nøjes med at levere en enkelt sædcelle.

Den anden strategi er at indgå i faste relationer med én eller et begrænset antal kvinder, som de så nidkært beskytter og bevogter mod andre mænd for at være sikre på, at kvinden ikke bliver gravid med en anden. Til gengæld

bidrager de også til ungens liv ved for eksempel at være med til at skaffe føde og mindske belastningen på kvinden.

Kvinder må derimod nødvendigvis være kræsne, for der kan kun blive til få unger med deres gener. De har ikke råd til at spilde deres æg på underlødige partnere, men må gå efter de stærkeste og sundeste hanner, så ungerne kan få samme egenskaber.

Modstanderne af evolutionspsykologien hævder, at vores adfærd i langt højere grad er bestemt af kulturelle normer end af biologiske forhold. Det er kulturen, der kræver, at kvinder skal være mere tilbageholdende på det seksuelle område end mænd – have færre sexpartnere, udstille deres sexlyst mindre og i det hele taget sidde pænt og vente, til de bliver budt op til dans.

Det er svært at afgøre, hvilken af de to teorier der er korrekt. Det rigtige svar ville nok være, at det er en mellemting mellem kultur og biologi, der styrer vores seksualitet.

I dyreriget kommer evolutionspsykologiens pointer meget tydeligt til udtryk. Hos elefanter lever hunnerne i familiegrupper sammen med ungerne, skarpt adskilt fra hannerne. De hunner, der ikke har unger, er tanter for de andre og hjælper med at beskytte dem. Når de unge hanner bliver kønsmodne, forlader de flokken. Derefter strejfer de alene rundt, vælter træer på savannen og nærmer sig kun flokken, når der er en hun i brunst.

Blandt hannerne er der stor konkurrence om at få lov til at parre sig med en hun. De unge og uerfarne hanner har ikke en chance. Det er de ældste hanner, der har bevist

deres sundhed og styrke ved at overleve længe, som bliver foretrukket af hunnerne og får lov til at komme tæt på. Efter parringen drager hannerne af sted igen, og det er helt op til hunnerne at sørge for afkommet i fællesskab.

Der findes små grupper af mennesker, der lever lidt på samme måde. Den mest kendte er Mosuo-folket, en kinesisk stamme, der lever tæt på grænsen til Tibet i provinserne Yunnan og Sichuan. Her er det kvinderne og deres børn, der udgør familierne, og børn bor aldrig sammen med deres fædre.

Men ellers har mennesker oftest indrettet sig i større eller mindre familier, der omfatter begge køn. Mændene har deltaget i omsorgen for børnene, om ikke andet så ved at gå på jagt og levere føden.

Familiestrukturen har betydning for, hvilke egenskaber en kvinde efterlyser hos faren til sine børn. Hvis hun skal dele opgaven som forælder med ham, skal han ikke bare være livskraftig og stærk, han skal også helst have egenskaber, der gør ham til et flittigt skaffedyr, en sød far og en trofast partner. Men hvordan finder kvinden ud af det?

HVAD ER SEXET?

Hvad er det egentlig at være seksuelt attraktiv – sexet? Hvilke egenskaber går vi efter, når vi vælger en partner for at få et sundt og stærkt afkom? Når det gælder dyr, er det ikke så svært at finde ud af. Vi kan simpelthen observere deres adfærd.

På den måde har biologer for eksempel fundet ud af, at landsvalehanner får mest afkom på vingerne, hvis de har

lange halefjer. De bliver foretrukket af hunnerne frem for de hanner, der har korte halefjer. Vi kan derfor gå ud fra, at hunnerne tolker de lange halefjer positivt og attraktivt. Ungerne til de langhalede svaler har da også færre sundhedsskadelige parasitter end de unger, der har mindre veludstyrede fædre.

Når det gælder os mennesker, er det imidlertid ikke kun størrelsen af en enkelt legemsdel, det kommer an på. Derfor er der også forsket en hel del i, hvilke fysiske egenskaber vi generelt finder tiltrækkende. Mange af disse undersøgelser går ud på at vise en række forsøgspersoner billeder af andre mennesker med vidt forskelligt udseende og så registrere, hvilke detaljer forsøgspersonerne oftest fæstner blikket ved.

I andre undersøgelser skal forsøgspersonerne give forskellige ansigter karakterer, alt efter hvor seksuelt attraktive de mener, de er. Resultaterne viser, at der faktisk er et universelt skønhedsideal.

De fleste mennesker i verden synes for eksempel, at et symmetrisk ansigt er smukt. Desværre har de fleste af os mere eller mindre asymmetriske ansigter – det ser man tydeligt, hvis man dækker skiftevis den ene og den anden ansigtshalvdel over på et billede. De to halvdele kan endda være meget forskellige; øjnene sidder i forskellig højde, den ene kind kan være mere fyldig end den anden.

Når forskere præsenterer forsøgspersoner for manipulerede billeder af ansigter, scorer de ansigter med to næsten ens halvdele da også højest på skønhedsskalaen. Resultaterne er blevet forklaret med, at symmetrien er udtryk

for, at individet ikke har været udsat for infektioner under fosterstadiet og derfor må have et godt immunforsvar.

Et andet gennemgående negativt træk er overvægt, særligt hvis fedtet samler sig midt på maven med et stort taljemål som resultat. En omfangsrig talje forbinder vi nemlig næsten instinktivt med nedsat frugtbarhed og øget sygelighed hos både kvinder og mænd.

Forsøgspersonerne vurderer selvfølgelig mænd og kvinder forskelligt: Mænd virker mest maskuline, hvis de har et bredt ansigt, kraftige øjenbryn og et bredt kæbeparti, og kroppen skal have V-form med brede skuldre og smalle hofter. Kvinder skal have tydelig talje samt et ansigt med store øjne og fyldige læber – Ruth Handler, den amerikanske forretningskvinde og opfinder, der designede Barbie og Ken, vidste tydeligvis, hvad hun gjorde.

DET FØRSTE BLIK

Men det er ikke nok at have en krop som Barbie eller Ken. Hvad vi opfatter som sexet, afhænger også af, hvad der er mest hensigtsmæssigt i det miljø, vi lever i. Det er ikke alle steder, mænd behøver at ligne en gorilla for at være et godt parringsobjekt. Nogle kvinder kan endda tolke et meget maskulint ydre som et tegn på aggressivitet og tendens til at se stort på faderforpligtelserne.

Meget forskning tyder på, at det særligt er kvinder i lande med et lavt helbreds- og indtægtsniveau, der foretrækker de maskuline træk. Netop dér er en mand, der fysisk kan udkonkurrere andre mænd, måske også en væsentlig